

INFORMACE
O PŘIJATÝCH OZNÁMENÍCH
NA PROTIKORUPČNÍ NÁSTROJE
ZA ROK 2021

OBSAH

ZÁVAZNOST A ÚČINNOST	2
1. ÚVOD.....	3
2. OBECNÉ SHRNU TÍ.....	4
3. ZPŮSOB VYHODNOCENÍ.....	4
4. ZÁVĚR.....	7

ZÁVAZNOST A ÚČINNOST

Materiál je informativního charakteru.

Informace byla vypracována za období od 1. ledna do 31. prosince 2021 na základě údajů získaných z databáze „Evidence přijatých oznámení o korupci“.

Dokument se zveřejňuje na webových stránkách Ministerstva financí.

1. ÚVOD

Korupce má devastující účinek na celou společnost, na ekonomiku, životní prostředí i na atmosféru mezi lidmi. Formy a způsoby korupce, jako jsou podplácení, úplatky, vydírání, zastrasování a podobné nežádoucí praktiky, se neustále mění v závislosti na vývoji ekonomického a sociálního prostředí. Stejně tak se musí neustále přizpůsobovat uskutečňovaný boj s korupcí. Tento proces musí být trvalý, celospolečenský a nadstranický. Ke snížení korupce je třeba mj. omezit korupční příležitosti.

Ministerstvo financí (dále jen „ministerstvo“) v rámci souboru protikorupčních opatření, stanovených v „Rezortním interním protikorupčním programu Ministerstva financí“, která si kladou za cíl minimalizovat korupční příležitosti pro zvyšování důvěry nejširší veřejnosti v řádný a poctivý výkon státní správy, zavedlo několik technických nástrojů, prostřednictvím kterých je možno uplatnit oznámení obsahující podezření z korupčního jednání zaměstnanců ministerstva a jeho rezortních organizací.

Protikorupční oznámení, které by mělo obsahovat informace aktuální, konkrétní a ověřitelné, lze podat prostřednictvím:

- speciální protikorupční telefonní linky **257 043 800**,
- elektronické adresy korupce@mfcz.cz,
- schránky pro podávání listinných oznámení, umístěné ve vstupní hale ministerstva, aby byla přístupná veřejnosti.

Informace o telefonním čísle protikorupční linky, e-mailové adrese a schránce je zveřejněna na webových stránkách ministerstva na adrese: <http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzbyverejnosti/protikorupcni-linka-mf>.

Informace obdržené na uvedené protikorupční nástroje zpracovává odbor 69 – Analýza a hlášení nesrovnalostí, který současně obsluhuje telefonní protikorupční linku. Korupční oznámení eviduje v databázi „Evidence přijatých oznámení o korupci“, avšak nedisponuje k nim vyšetřovací pravomocí. Pokud jde o protiprávní jednání činěné zaměstnancem ministerstva, přísluší tato pravomoc prošetřovateli, ustanovenému v souladu s nařízením vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu (dále jen „nařízení vlády č. 145/2015 Sb.“). Funkce prošetřovatele je organizačně začleněna do odboru 48 – Kancelář státního tajemníka, jemuž jsou obdržená oznámení na podezření z protiprávního jednání státních zaměstnanců ministerstva odborem 69 předávána. Do odboru 48 byl od 17. 12. 2021 zařazen i výkon činností vyplývajících ze zřízení vnitřního oznamovacího systému podle Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „směrnice“).

Protikorupční linka je vybavená záznamovým zařízením, které je plně automatické, v nepřítomnosti zaměstnance odboru a v mimopracovní době je přesměrována na systém hlasové schránky. Oznamovatel je upozorněn, že hovor je nahráván po celou dobu jeho uskutečňování z důvodu zachování autenticity sdělených informací v nezměněné podobě. Volající oznamovatel má možnost sám zvážit, zda souhlasí s nahráváním hovoru, zda sdělí své jméno případně další osobní údaje, zda dá souhlas se zpracováním jeho osobních údajů anebo zůstane v anonymitě.

Zaměstnanec ministerstva přebírá při provozování linky závazek mlčenlivosti ohledně osobních údajů a jiných citlivých informací, které v rámci příjmu oznámení získá. Poskytnuté kontaktní údaje o volajícím jsou považovány za přísně důvěrné. Ochrana těchto údajů a závazek mlčenlivosti s ní spjatý jsou základním předpokladem důvěryhodnosti linky.

Odbor 69 pravidelně zpracovává pro Poradu vedení informaci o přijatých oznámeních na zmíněné protikorupční nástroje v předcházejícím kalendářním roce.

V souladu s touto činností byla zpracována „Informace o přijatých oznámeních na protikorupční nástroje za rok 2021“. Zpráva obsahuje informace o provozu a využitelnosti telefonní protikorupční linky a určeného e-mailu na ministerstvu, včetně statistického a věcného porovnání obdržených případů, dále pak i informaci o zájmu veřejnosti o tyto protikorupční prostředky.

2. OBECNÉ SHRNTÍ

V roce 2021 došlo oproti roku 2020, který se z hlediska využitelnosti protikorupčních nástrojů ministerstva zcela vymyká z jedenáctiletého sledování, ke strmému poklesu využívání ať protikorupční telefonní linky, tak elektronické adresy (schránka pro podávání listinných oznámení nebyla opět vůbec využita).

Celkem bylo přijato 39 oznámení (oproti 123 oznámením v roce 2020), z toho na protikorupční linku bylo učiněno 13 oznámení (oproti 68 v roce 2020) a na elektronickou adresu 26 (oproti 55 v roce 2020). Z celkového počtu oznámení bylo pouze 5 anonymních - 3 se vztahovala k volajícím na protikorupční telefonní linku a 2 byla zaslána na elektronickou adresu. U uživatelů protikorupčních nástrojů ministerstva převládala elektronická forma, která se nadále jeví jako uživatelsky nejkomfortnější.

Korupční prvky obsahovalo v roce 2021 **jedno oznámení**, učiněné na elektronickou adresu. Ostatní přijaté informace sice upozorňovaly na možné negativní jevy ve společnosti, ale se skutečnou korupcí nesouvisely.

Telefonní číslo na protikorupční linku bylo ve sledovaném období vytočeno ve více než 40 případech, přičemž do celkového počtu přijatých hovorů nebyla zahrnuta taková volání, kdy volající vytočil linku omylem, nebo šlo o neuskutečněný hovor, kdy osoba nevyčkala na spojení s operátorem nebo po hlášce o nahrávání hovorů hovor ukončila, protože ji tato informace odradila. Dále se jednalo o volání, kdy volající měli zájem o jiné služby (např. „levné půjčky“, hledali práci, reagovali na reklamní nabídky), požadovali nasměrovat na jinou instituci, která se daným problémem zabývá. Některé osoby byly zvědavé a chtěly linku prostě vyzkoušet, rovněž šlo o osoby, které linku zneužily k vlastní zábavě. Na linku se rovněž obraceli i „notoričtí stěžovatelé“, kteří protikorupční linku využívají k sdělení svého názoru na poměry v České republice. I když funkce linky ministerstva je vztažena především na chod úřadu a rezortu a omezena jeho činností, takové osoby nejsou odmítány a k hovorům s nimi není přistupováno negativně.

Ministerstvo přes to nadále pokládá zřízené protikorupční prostředky za užitečný komunikační zdroj, který je zkombinován a propojen s jeho dalšími nástroji a opatřeními. Přijatá oznámení tak nezůstávají bez povšimnutí, nýbrž se ministerstvo dále zabývá jejich řešením.

3. ZPŮSOB VYHODNOCENÍ

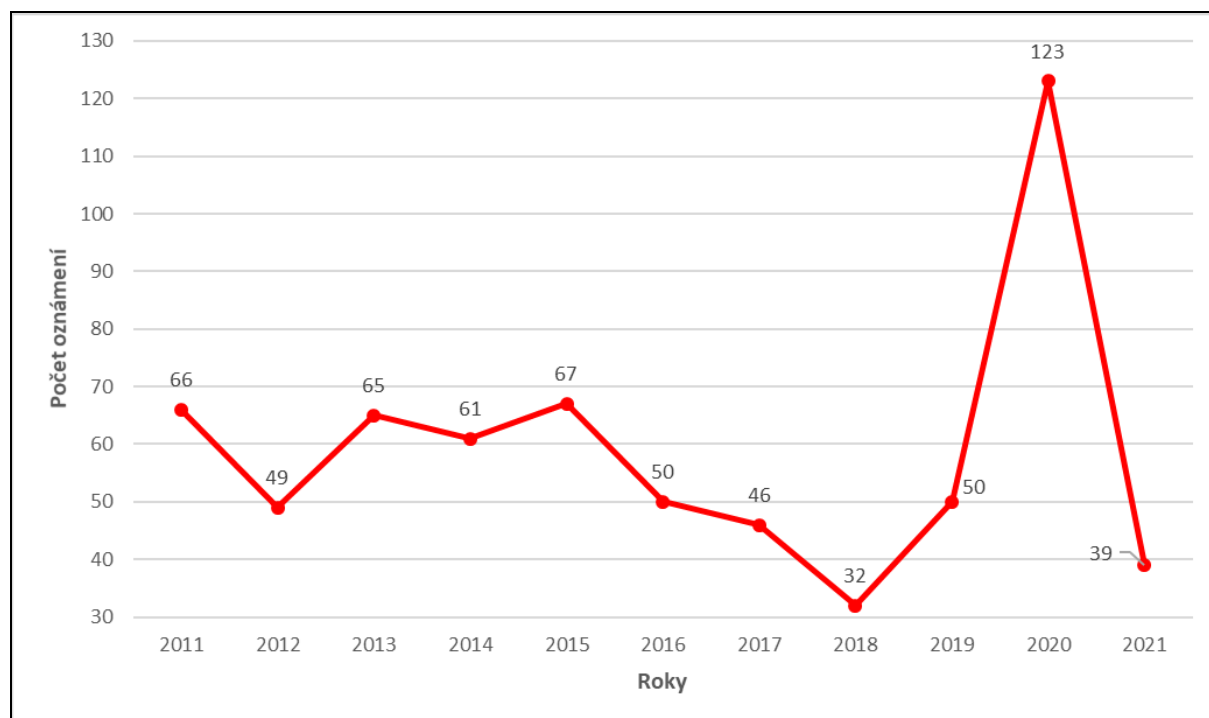
Vývojový trend sledování využitelnosti protikorupčních nástrojů ze strany veřejnosti od roku 2011 je značně kolísavý. V období let 2011 až 2015 byl počet přijatých oznámení téměř vyrovnaný

s nepatrnými odchylkami; v roce 2016 začalo docházet k poklesu využívání těchto nástrojů, a to až do roku 2018, kdy bylo učiněno nejméně oznámení v celém sledovaném období. Od roku 2019 docházelo ke strmému (v roce 2020 oproti průměru cca dvojnásobnému) navýšení počtu oznámení. Tato situace byla způsobena především problémy souvisejícími s pandemickou situací, kdy občané byli nuceni řešit závažné zdravotní a existenční problémy spojené s vládními opatřeními, které do té doby neznali. I když tato koronavirová situace pokračovala a obdobně se mohla dotýkat občanské společnosti i v hodnoceném roce 2021, nedocházelo již k zásadním změnám. Z tohoto důvodu počet oznámení velmi výrazně poklesl a vrátil se k průměrným hodnotám z let před pandemií.

Z tohoto statistického a meziročního srovnání lze vyvodit, že nárůst počtu oznámení na protikorupční nástroje neznamená automaticky nárůst počtu relevantních korupčních případů ani nesouvisí s mírou využitelnosti těchto prostředků.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Protikorupční linka	32	9	8	19	28	15	15	10	16	68	13
E-mailová adresa	34	40	57	42	39	35	31	21	34	55	26
Schránka a listinná oznámení	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Celkem	66	49	65	61	67	50	46	32	50	123	39
Z toho anonymní	24	23	43	31	36	23	22	13	11	42	5

Tabulka č. 1 – Oznámení dle způsobu přijetí informace v letech 2011 - 2021

Graf č. 1 – Celkový počet oznámení v letech 2011 - 2021

Z celkového počtu 39 oznámení obdržených na protikorupční nástroje ministerstva bylo:

- **13 uskutečněno na protikorupční linku**, kdy hovory s volajícími měly různý charakter. Z toho 2 hovory se vztahovaly přímo k působnosti rezortu ministerstva, volající konkrétně požadovali informaci, na koho se mají obrátit ohledně podezření na možné daňové úniky. Další dotazy volajících směřovaly do oblasti státní správy spadající pod jiné příslušné ministerstvo (zadávání veřejných zakázek, exekuce, sociální dávky), podněty spadající pod jiné ústřední orgány státní správy než jsou ministerstva (katastrální úřad) a zejména do kompetence samosprávy (netransparentní jednání představitelů územních samosprávných celků, nakládání s obecním majetkem, problematika územního plánování). Další oblastí, kterou volající napadali, byl nezákonný postup zaměstnavatelů a nedodržování pracovněprávních vztahů, v soukromém sektoru šlo o majetkové spory v rámci bytových družstev a společenství vlastníků bytových jednotek, či praktiky některých obchodních společností.

Všechny přijaté hovory byly vyřízeny na podkladě analýzy případu přímo odkazem na věcně příslušný orgán s vysvětlením jeho působnosti a předáním příslušných kontaktních údajů nebo doporučením vhodného postupu včetně možnosti obrátit se na soud.

- **26 zasláno na e-mailovou adresu**, včetně **1 podezření na korupční jednání**, zasláno anonymním oznamovatelem.
 - Toto oznámení s možnými korupčními prvky se vztahovalo ke konkrétně jmenovanému zaměstnanci finanční správy, který si měl říkat o úplatky od daňových poplatníků z řad právnických osob. Oznámení možného protiprávního jednání bylo předáno k dalším opatřením prošetřovateli ministerstva, který jej postoupil k prošetření Generálnímu finančnímu ředitelství. Předmětné oznámení bylo vyhodnoceno **jako nedůvodné**.
 - **Dalších 25 elektronických podnětů** se ve 12 případech týkala daňové problematiky, ve 3 celní správy, 2 případy se vztahovaly k dotacím na solární energii a 3 k situaci v České republice obecně. Zbývající podání se týkala vydražení vozidla, upozornění na provádění antigenních testů nezdravotnickým personálem, požadavku na možnost vstupu do fitness centra z důvodu prokazování bezinfekčnosti na koronavirus, podezření na zmanipulovaný fotbalový zápas, či hospodaření územního samosprávného celku.

Obsah všech přijatých oznámení na protikorupční prostředky, vyjma 1 se znaky korupčního jednání, byl charakteru, ze kterého nebylo možno usuzovat na některou z korupčních příležitostí. Proto byla tato oznámení vyhodnocena jako podněty konkrétních nebo anonymních podatelů upozorňující na porušování příslušných právních předpisů vztahujících se k veřejné správě, kdy nejčastějším indikátorem byla nehospodárnost při nakládání s veřejnými prostředky.

Tyto podněty byly z databáze „Evidence přijatých oznámení o korupci“ vyřazeny a v počtu 37 převedeny do databáze „Petice a stížnosti“ (dále jen databáze“ PeS“), 1 podání bylo pro obsahovou nevyužitelnost zařazeno do databáze „Odložená podání“.

Podání z PeS byla následně předána věcně příslušným útvarům ministerstva k posouzení či k přešetření nebo byla využívána při kontrolní a dozorové činnosti. V případě nepříslušnosti ministerstva byla postoupena věcně příslušným orgánům státní správy nebo samosprávy k opatřením v jejich působnosti.

Možné korupční riziko se z hlediska sledovaného období od roku 2011 vztahuje v rámci rezortu ministerstva zejména k finanční správě, kterou občané vnímají jako oblast zasaženou korupcí. V ostatních rezortních organizacích nebylo doposud žádné podezření na korupci prostřednictvím

protikorupčních nástrojů ministerstva za celé hodnocené období oznámeno, kromě samotného ministerstva v roce 2011.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
MF	2											2
FS	1	4	3	0	1	0	1	1	0	0	1	12
Celkem	3	4	3	0	1	0	1	1	0	0	1	14

Tabulka č. 2 – Podezření na korupční jednání v rezortu ministerstva

4. ZÁVĚR

Základní součástí systému protikorupčních opatření je maximální a ničím neomezovaná veřejná kontrola nad fungováním veřejných institucí a nad nakládáním s veřejnými prostředky.

Zkušenosti s dosavadním provozem protikorupčních nástrojů ministerstva ukazují, že veřejnost má o nich povědomost, využívá je, avšak nespojuje je s bojem proti korupci a k hlášení skutečných korupčních případů. Předpoklad ministerstva, že jejich prostřednictvím bude docházet k podchyzení individuálních podnětů občanů, upozorňujících na potenciální korupci v jeho rezortu, se nepotvrzuje.

Nicméně v roce 2021 bylo přijato jedno oznámení, které obsahovalo prvky s podezřením na protiprávní jednání korupčního charakteru v jeho rezortní organizaci, které se však na podkladě přešetření nepotvrdilo.

Smysl protikorupčních nástrojů se nadále přesouvá do poskytování funkčních řešení volajícím a k informování o jejich reálných možnostech v nekorupčních případech.

Protikorupční linka slouží jako nástroj veřejné kontroly pro získávání zpětné vazby a podnětů od občanů, týkajících se možných problémů v oblastech veřejné správy, na které upozorňují, když vidí, že se děje něco špatně. Volání klientů obsahují údaje, které zahrnují nedůvodné či nedoložené podněty, které vypovídají spíše o vnímání problému korupce občany než o skutečném rozsahu korupce. Popisují situace, týkající se celé oblasti státní správy včetně soukromého sektoru, z nichž však není možné usuzovat na některou z korupčních příležitostí. Z dosavadního fungování linky rovněž vyplynulo, že na ni nevolali oznamovatelé zevnitř rezortu ministerstva nebo jiné osoby, které mohly být bezprostředními svědky korupčního jednání a které by z pozice své funkce mohly mít o korupčním jednání důkazy. I tak její využívání pokládá ministerstvo za cenný zdroj informací ohledně společenské reality, což je také důvodem nadále existenci linky v povědomí občanů udržovat.

Efektivita využívání protikorupčních prostředků ze strany veřejnosti a prohloubení vědomí občanů o nutnosti boje s korupcí záleží na transparentnosti činnosti ministerstva a na druhé straně na vzdělání oznamovatelů, jejich orientaci v právních předpisech týkajících se jednotlivých oblastí veřejné správy a na zajištění jejich ochrany.

V rámci ministerstva je kromě funkce prošetřovatele, který postupuje v souladu s nařízením vlády č. 145/2015 Sb., a který přijímá a prošetřuje oznámení o podezření ze spáchání protiprávního jednání

ve služebním úřadu, zaveden v souvislosti s aplikací výše uvedené evropské směrnice také tzv. vnitřní oznamovací systém pro oznámení podezření ze spáchání protiprávního jednání zjištěného v souvislosti s prací (např. zaměstnání, odborná práce, poskytování dodávek, služeb, stavebních prací, atd.) a vymezeného ve směrnici. Oznámení z vnitřního oznamovacího systému zajišťují příslušné osoby, které jsou na ministerstvu rovněž pověřeny funkcí prošetřovatele. Více viz na odkaze [https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/prosetrovatel-mf-a-oznameni-poruseni-pra](https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/prosetrovatel-mf-a-oznameni-poruseni-<u>pra</u>). Oznámení lze učinit také prostřednictvím tzv. externího oznamovacího systému, který provozuje Ministerstvo spravedlnosti (<https://oznamovatel.justice.cz/>).

V rámci boje proti korupci chce být ministerstvo partnerem všech, kteří usilují o větší transparentnost a odpovědnost. Nastavený systém protikorupčních nástrojů nelegislativní povahy by měl napomoci ke kvalitnějšímu, cílenějšímu a efektivnějšímu naplňování protikorupčního programu ministerstva i vlády a celkově tak přispět ke snížení míry korupce v ČR všude tam, kde se setkává zájem veřejný se zájmem soukromým. V neposlední řadě ministerstvo spatřuje v těchto nástrojích příležitost k soustavnému zkvalitňování procesů, zlepšování reputace úřadu a zvyšování důvěryhodnosti veřejné správy.